

prima instanță:(Curtea de Apel Bălți) D. Corolevschi

DECIZIE

28 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței,
judecători

Valentina Clevadî
Galina Stratulat, Luiza Gafton,
Ion Druță, Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către lichidatorul societății cu răspundere limitată ”Ariprodagro”, Janu Natalia,

în cadrul procesului de insolabilitate a societății cu răspundere limitată ”Ariprodagro”,

împotriva hotărârii Curții de Apel Bălți din 07 aprilie 2017, prin care s-a respins cererea de atragerea la răspundere subsidiară înaintată de societatea cu răspundere limitată ”Ariprodagro” Janu Natalia,

c o n s t a t ă :

La 22 februarie 2017 lichidatorul societatea cu răspundere limitată ”Ariprodagro” s-a adresat în instanța de insolabilitate cu cererea de atragere la răspundere subsidiară a organelor de conducere ale societății cu răspundere limitată ”Ariprodagro” prin care a solicitat încasarea sumei creanțelor validate de 10 098 622,36 lei.

La 16 octombrie 2015 Curtea de Apel Bălți a admis spre examinare cererea introductivă depusă de societatea cu răspundere limitată ”Ariprodagro” în privința intentării procesului de insolabilitate față de sine.

În acest sens, instanța a numit în calitate de administrator provizoriu pe Janu Natalia, care, în urma verificării situației economico-financiare a debitorului a determinat existența temeiurilor de insolabilitate a acestuia, stipulate în art. 10 din Legea, prezentînd raportul nr. 401 din 23 noiembrie 2016 și solicitînd instanței intentarea procesului de insolabilitate a debitorului.

Prin hotărîrea Curtea de Apel Bălți din 23 noiembrie 2015 a fost intentat procesul de insolabilitate față de societatea cu răspundere limitată ”Ariprodagro”, a fost numită în calitate de administrator al insolabilității pe Janu Natalia, a fost dispusă transmiterea către administratorul insolabilității pe Janu Natalia, a fost dispusă transmiterea către administratorul insolabilității a gestiunii patrimoniului, a actelor, ștampilelor și a fixat termene pentru validarea creanțelor.

La 22 februarie 2016 în cadrul ședinței de validare, au fost validate următoarele creanțe: creditorii chirografari de rangul III – suma totală de 288 782,65 lei, Inspectoratul Fiscal Dondușeni cu 163 599,56 lei, Casa Națională de Asigurări Sociale cu suma de 125 183,09 lei, creditorii chirografari de rangul V cu suma de 9 683 989,12 lei, societatea cu răspundere limitată ”Magt-Vest,, cu suma de 1 850 000 lei, societatea cu răspundere limitată ”Protecția Plantelor” cu suma de 7 759 918,12 lei, creditorii chirografari de rangul VI cu suma totală de 124 672,45 lei, Inspectoratul Fiscal Dndușeni cu suma de 75 567, 58 lei. Casa Națională de Asigurări Sociale cu suma de 49 104, 87 lei.

Astfel, suma totală a creanțelor constituind 10 097 444,22 lei.

În cadrul ședinței speciale de validare a fost rectificat tabelul definitiv consolidat al societății cu răspundere limitată ”Ariprodagro”, iar suma totală a creanțelor a devenit 10 098 622,36 lei.

La 06 aprilie 2016, în cadrul primei Adunări a creditorilor s-a hotărât de a aplica procedura falimentului față de societatea cu răspundere limitată ”Ariprodagro”.

La 18 aprilie 2016, instanța de insolvență a emis încheierea de intrare în procedura falimentului a societății cu răspundere limitată ”Ariprodagro” și a desemnat în calitate de lichidator pe Janu Natalia.

La 01 martie 2016, a fost depusă cerere de Inspectoratul Fiscal de Stat Donsușeni prin care au solicitat adresarea în instanța de insolvență a unei cereri cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a persoanelor vinovate de crearea situației de insolvență.

La 14 aprilie 2016, o asemenea cerere a fost înaintată și de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În acest sens, lichidatorul a convocat adunarea creditorilor, în urma căreia s-a hotărât unanim atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a societății cu răspundere limitată ”Ariprodagro”, cu suma creanțelor admise. Fiind împuternicit administratorul insolvenței/lichidatorul societatea cu răspundere limitată ”Ariprodagro” de a înainta acțiunea cu privire la atragerea la răspundere subsidiară în instanța de insolvență.

Hotărârea dată a fost consemnată în procesul-verbal al Adunării creditorilor din 08 iulie 2016.

Odată cu desemnarea în funcția de administrator, Janu Natalia și-a exercitat atribuțiile care îi revin conform Legii insolvenței, inclusiv executarea atribuțiilor ce țin de examinarea activității debitorului asupra căruia se inițiază procedura de insolvență în raport cu situația de fapt, întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor de fapt, întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au condus la insolvență, menționându-se persoanelor cărora le-ar fi imputabile și premisele angajării răspunderii acestora în condițiile legii, precum și obligația de înaintare a cererii.

În acest sens, au invocat că la data depunerii cererii, masa debitoare a societății cu răspundere limitată ”Ariprodagro” era constituită din mijloace bănești în sumă de 8120,66 lei, iar în baza hotărârii lichidatorului din 02 ianuarie 2017,

suma de 8000 lei din aceștia au fost rezervați pentru asigurarea cheltuielilor viitoare ale procesului.

Restul mijloacelor bănești au fost distribuite, conform art. 43 alin. (1) din Legea insolvenței și în conformitate cu hotărârea adunării creditorilor nr. 2.4. și 2.7. din procesul verbal al Adunării creditorilor din 06 aprilie 2016.

Conform Legii insolvenței, persoanele care poartă răspundere pentru activitatea întreprinderii sunt membrii organelor de conducere ai debitorului.

Astfel, ca fondator al societății cu răspundere limitată "Ariprodagro", Suveica Ludmila.

În partea ce ține de identificarea situațiilor de atragere la răspundere subsidiară, au indicat ca temei de atragere la răspundere subsidiară a indicat art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvenței.

Tot în acest sens, au invocat că, din rapoartele depuse administratorului Janu Natalia, anexate la prezenta cerere, precum și din informațiile parvenite de la diverse registre, reiese că rulajele bancare ale debitorului, a cărei activitate de bază este creșterea culturilor agricole, au fost sistate încă din septembrie 2013.

Totodată, au menționat că, pe conturile societății debitoare au fost aplicate mai multe sechestre care nu au fost ridicate.

Anume din cauza sechestrelor debitorul a fost în incapacitate de a achita plățile.

În acest sens, au menționat că, din comunicatul parvenit de la banca comercială "Moldincombank" societate pe acțiuni reiese că pe contul debitorului au fost aplicate sechestre pe sume impunătoare încă din luna septembrie 2013, după care au urma sechestre aplicae în octombrie 2014, iunie 2015, octombrie 2015. Sechestrele nu au fost ridicate, din motivul neachitării datoriilor.

Din aceste considerente, debitorul a fost în imposibilitate de a efectua plăți prin intermediul băncii și de achita datoriile.

Cu referire la termenul de depunere a cererii de intentare a procesului de insolvență au menționat că debitorul era în incapacitate de plată din din septembrie 2013, iar cererea introductivă a fost depusă în octombrie 2015.

Prin hotărârea din 07 aprilie 2017, Curtea de Apel Bălți a respins ca nefondată cererea de atragere la răspundere subsidiară înaintată de societatea cu răspundere limitată "Ariprodagro", Janu Natalia împotriva administratorului întreprinderi debitoare a societății cu răspundere limitată "Ariprodagro", Suveică Ludmila.

La 24 mai 2017 societate cu răspundere limitată "Ariprodagro", Janu Natalia a depus cererea de recurs prin care au solicitat casarea hotărârii Curții de Apel Bălți din 07 aprilie 2017 cu admiterea cererii de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a societății cu răspundere limitată "Ariprodagro", în persoana lui Suveica Ludmila.

În motivarea cererii de recurs au indicat că, instanța de insolvență nu a ținut cont de argumentele și probele aduse de subsemnatul lichidator și a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată, fiind luată în totalitate poziția intimatului.

În acest sens, a invocat că, instanța de insolvență consideră eronat că nu a fost întocmit raportul în temeiul art. 66 alin. (1) lit. a), în momentul în care acesta este anexat la cererea de atragere la răspundere subsidiară.

Mai mult, a menționat că instanța de insolabilitate nu poate invoca drept argument al nedepunerii cererii în temeiul art. 14, însuși faptul că debitorul a depus cerere introductivă, însă depunerea cererii introductive nu a fost efectuată cu respectarea termenului de 30 de zile de la apariția stării de insolabilitate.

De asemenea, a relevat că, argumentele instanței de insolabilitate cu privire la faptul că depunerea sechestrelor pe conturile bănești nu este un indice al începerii insolabilității.

Prin referința depusă la 23 iunie 2017 Suveica Ludmila a indicat că recursul înaintat de lichidatorul societății cu răspundere limitată "Ariprodagro", Janu Ntalia, este depus peste termenul prevăzut de art.8 din Legea Insolabilității.

Totodată a susținut că faptele invocate de lichidator nu pot servi drept temei de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere.

Menționează că, este incorectă poziția lichidatorului atunci când acesta face legătura intrării în incapacitate de plată cu aplicarea sechestrelor pe conturi din motivul imposibilității efectuării plăților, deoarece aplicarea sechestrului pe conturile întreprinderii reprezintă doar o imposibilitate tehnică de a face plăți și nicidecum nu reprezintă incapacitatea de plată a debitorului.

A solicitat respingerea recursului.

Potrivit prevederilor art.429 Codul de procedură civilă, pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel în procedura de insolabilitate.

Conform art. 1 alin. (4) din Legea insolabilității nr.149 din 29 iunie 2012, procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale respectivei legi.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a emis hotărârea la 07 aprilie 2017.

Copia deciziei motivate a fost expediată părților la 04 mai 2017, iar recurentul a recepționat decizia la 12 mai 2017.

Conform art. 8 alin. (1) din Legea insolabilității, nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărârile instanței de insolabilitate pot fi atacate cu recurs, numai în cazurile prevăzute expres de lege, în termen de 15 zile de la data pronunțării.

Recurentul, a depus cererea de recurs la 24 mai 2017, respectiv recursul se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Analizând legalitatea hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de recurent și materialele din dosar, Colegiul consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele motive.

Lichidatorul societății cu răspundere limitată "Ariprodagro", Janu Natalia a depus cerere prin care a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a societății cu răspundere limitată "Ariprodagro", în persoana lui Suveica Ludmila în temeiul art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolabilității.

Conform art.5 alin. (5) lit. f) Legea insolabilității, nr. 149 din 29 iunie 2012, principalele competente ale instanței de insolabilitate în cadrul prezentei legi sînt tragerea la răspundere a membrilor organelor de conducere care au contribuit la insolabilitatea debitorului, precum și sesizarea organelor de urmărire penală în legătură cu faptele reprobabile săvîrșite de aceștia.

Potrivit prevederilor art. 248 alin. (1) din Legea insolabilității, dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora *le-ar fi imputabilă apariția stării de insolabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolabilității, lichidatorului instanța de insolabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere.*

Articolul 247 alin. (1) din Legea insolabilității, statuează că, în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare, contabilii.

Fondatorul și administratorul societății cu răspundere limitată ”Ariprodagro” este Suveica Ludmila.

Pe lîngă cele stipulate în art. 248 alin. (1) din Legea insolabilității, tot la art. 248, este stabilit că, acțiunile pentru care membrii organelor de conducere și/sau de supraveghere pot fi atrași la răspundere subsidiară și anume:

- a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal;
- b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului;
- c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului;
- d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate;
- e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei;
- f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată;
- g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori;
- h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolabilitate conform prevederilor art. 14;**
- i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

Prin urmare Legea insolabilității, stabilește **3 condiții cumulative** pentru atragerea la răspundere subsidiară și anume:

- persoana să fie membru al organului de conducere și/sau supraveghere a societății insolabile;
- apariția stării de insolabilitate să fie imputabilă acestora;

- să comită una din acțiunile stipulate de art. 248 alin. (1) din Legea insolvenței.

Cu referire la imputabilitatea stării de insolvență membrilor organelor de conducere și/sau de supraveghere instanța de recurs relevă următoarele:

Conform art. 68 alin. (2) Codul civil, fondatorul (membrul) persoanei juridice nu răspunde pentru obligațiile persoanei juridice, iar persoana juridică nu răspunde pentru obligațiile fondatorului (membrului), cu excepțiile stabilite de lege sau de actul de constituire.

În acest context, art. 15 alin. (1) din Legea insolvenței, statuează că, în cazul insolvenței debitorului *din culpa* fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvență intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sînt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

Respectiv, la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere și/sau supraveghere, instanța de insolvență urmează să **constate culpa acestora ca o condiție obligatorie**.

Culpa lui Suveica Ludmila, urmează să fie constatată reieșind din elementele obligatorii a răspunderii materiale: fapta ilicită, prejudiciu și urmările prejudiciabile.

În conformitate cu art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Articolul 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiectivelor sale dacă legea nu dispune altfel.

În acest sens, art. 66 alin. (1) lit. a) din Legea insolvenței prevede că, lichidatorul examinează activitatea debitorului asupra căruia se inițiază procedura de insolvență în raport cu situația de fapt, întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au condus la insolvență, menționîndu-se persoanele cărora le-ar fi imputabile și premisele angajării răspunderii acestora în condițiile legii, prezentarea acestui raport instanței de insolvență în termenul stabilit de ea.

Potrivit raportului lichidatorului societății cu răspundere limitată ”Ariprodagro”, Janu Natalia din 23 martie 2016, sistarea activității debitorului încă din anul 2013, odată cu blocarea coturilor de către executorii judecătorești, ceea ce a dus automat la oprirea achitărilor cu furnizorii prin intermediul transferurilor de mijloace bănești prin intermediul conturilor bancare.

Mai mult ca atît, lichidatorul a constatat că, motivul și cauzele presupuse al insolvenței are la bază faptul că specificul activității agricole, care este o activitate riscantă și depinde de mai mulți factori, atît obiectivi, cît și subiectivi, precum și de forțele majore care pot surveni.

Respectiv nu a fost constatată vinovăția administratorului și fondatorului debitorului, Suveica Ludmila.

Cu referire la nedepunerea cererii introductive de către administratorul insolvenței odată ce au survenit temeiurile de insolvență se menționează următoarele.

Conform art.14 alin.(1), (2) și (3) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, debitorul este obligat să depună cerere introductivă dacă există unul din temeiurile prevăzute la art.10.

Debitorul este obligat să depună cerere introductivă și în cazul în care: executarea integrală a creanțelor scadente ale unui sau ale mai multor creditori poate cauza imposibilitatea satisfacerii integrale la scadență a creanțelor celorlalți creditori, în cadrul lichidării, care se efectuează conform altor legi, devine evident că debitorul nu poate satisface integral creanțele creditorilor. Debitorul este obligat să depună cerere introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin.(2) și la art.10 alin.(2).

Articolul 10 alin.(1), (2) și (3) aceeași Lege prevede că, intentarea unui proces de insolvență presupune existența unei temei.

Temeiul general de intentare a unui proces de insolvență constă în incapacitatea de plată a debitorului.

Temeiul special de intentare a unui proces de insolvență constă în supraîndatorarea debitorului în cazul în care acesta este persoană juridică responsabilă de creanțele creditorilor în limitele patrimoniului său.

În acest caz, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activității lui dacă acest fapt este posibil.

Din sensul normelor de drept citate rezultă că debitorul este obligat să depună cerere introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii incapacității de plată sau supraîndatorarea.

Conform art.72 alin.(7) Legea cu privire la societățile cu răspundere limitată nr.135-XVI din 14 iunie 2007, în cazul apariției indiciilor de insolvență, administratorul este obligat să depună imediat, dar nu mai târziu decât la expirarea unei luni, cerere introductivă de intentare a procesului de insolvență dacă asociații nu vor acoperi pierderile.

Potrivit cererii de atragere la răspundere subsidiară, lichidatorul societății cu răspundere limitată "Ariprodagro", Jana Natalia a indicat că rulajele bancare au fost sistate încă din septembrie 2013, iar cererea introductivă a fost depusă în octombrie 2015.

În acest sens, se menționează că, sistarea activităților rulajelor bancare, nu constituie un indice de determinare a apariției stării de insolvență, or potrivit art.118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recurentul urma să prezinte probe pertinente și concludente cu privire la momentul apariției stării de insolvență.

Având în vedere cele expuse supra, hotărârea Curții de Apel Bălți din 07 aprilie 2017 este legală, fiind adoptată cu aplicarea corectă a normelor de drept material și cu respectarea normelor de drept procedural, și urmează a fi menținută.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul înaintat de lichidatorul societății cu răspundere limitată ”Ariprodagro”, Janu Natalia.

Se menține hotărârea Curții de Apel Bălți din 07 aprilie 2017 prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de atragerea la răspundere subsidiară a administratorului, Suveica Ludmila înaintată de lichidatorul societății cu răspundere limitată ”Ariprodagro”, Janu Natalia.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Valentina Clevadi

judcători

Galina Stratulat

Luiza Gafton

Ion Druță

Dumitru Mardari